

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਨਰੋਤਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ MISC। ਸੰ. 2004 ਦੇ 43768

10 ਜਨਵਰੀ, 2007

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973—S. 102—ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 — ਐੱਸ. 13(1)(ਈ) ਅਤੇ 13(2)-ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1944—ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ u/ss 13(1) (ਈ) ਅਤੇ 13(2)-ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ, ਲਾਕਰਾਂ ਅਤੇ ਐੱਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ—ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਆਦਿ - ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵ੍ਰਿਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ - ਐੱਸ. 102 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ - ਕੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਐੱਸ. 102(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰਾਬ ਹੈ - 1944 ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਰਾਜ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ - ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ - ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਕਾਉਂਟ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਸਬੰਧ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 15)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਖਾਤਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਕੋਡ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ) ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਣਗੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੁਪਰਡਾਰੀ ' ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 457 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ/ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਤ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਐੱਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਧਾਰਾ 457 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 16 ਅਤੇ 18)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1944 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 21)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 102 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਪਿਛੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 24)

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੰਦੀਪ ਵਧਾਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ ਮੱਤੇਵਾਲ ਸਨ।

ਏ.ਜੀ. ਮਸੀਹ, ਸੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਜਾਂ ThisvorderI will dispose ofaCriminal Misc.3 Nos.IV437 2004 (ਨਰੇਤਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ) ਅਤੇ 58233-M of 2004 (ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ-ਕਮ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਡੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ/ਲਾਕਰਾਂ/ਐਫਡੀਆਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (ਤੱਥ 2004 ਦੇ CrI. Misc. No. 43768-M ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ)।

(2) ਨਰੇਤਾ ਨਰੇਤਮ 3 ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ 3 ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ 1 ਨੇ 2004 ਦੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 43768-ਐਮ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦਾ

ਟਕਸਾਲੀ ਕੇਸ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ, ਲਾਕਰਾਂ ਅਤੇ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 22 ਮਿਤੀ 29 ਅਗਸਤ, 2002 ਨੂੰ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ, ਫਲਾਇੰਗ ਸਕੁਐਡ-1, ਪੰਜਾਬ, ਮੋਹਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 120 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 13(1) (ਈ) ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। -ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਊਟੀ ਅਫਸਰ (ਓ.ਐਸ.ਡੀ.) ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਓਐਸਡੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਿਸੇ ਅਣਦੱਸੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਡੀਜੀਪੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਡੀਜੀਪੀ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1, ਉਸਦੇ ਪਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 11 ਜੂਨ, 2003 ਨੂੰ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ, ਲਾਕਰ ਅਤੇ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰ. ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਨਾਲ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ. ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ, ਲਾਕਰਾਂ ਅਤੇ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਸਟੈਂਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਰੋਪੜ ਨੇ 16 ਫਰਵਰੀ, 2004 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੇਲੋੜੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜ ਨੇ ਸਿਰਫ ਰਬੜ ਦੀ ਮੋਹਰ ਅਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 102 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਪੀ.ਸੀ., ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਆਦਿ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਰੱਦ ਅਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਹੇ।

(3) ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 58233-ਐਮ ਆਫ 2004 ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ

ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਹਿ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਸਮੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਨਿਗਮ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 409/420/467/468/471 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ 13 ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 63 ਮਿਤੀ 27 ਸਤੰਬਰ, 2002 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। (i)(c)(d)(e) ਅਤੇ 13(ii) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ, ਲਾਕਰ, ਐੱਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਰੇਤਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਵਾਂਗ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨੇ ਵੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਰੋਪੜ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ 6 ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, 2004 ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(4) ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਰੇਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 160 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਫ੍ਰੀਜ਼ਿੰਗ/s.eizing ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ

ਲਾਕਰਾਂ, ਐਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਰੇਤਮ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਓ.ਐਸ.ਡੀ. ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਔਰਬਿਟ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਦਮਾਂ ਲਈ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਲਾਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਜਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਦਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਓਐਸਡੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਰੇਤਮ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਭਗੌੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਚੈੱਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਐਡਵਾਂਸ ਲੈਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਵਿਆਜ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਜੇ ਵੀ ਭਗੌੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਾਨ, ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਰੋਪੜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਰੋਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਆਦਿ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿ ਉਹ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਚਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਰੋਪੜ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਨਜਿੰਦਰੇ ਕੰਗ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 452 ਕਰੋੜ ਪੀਸੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1944 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(6) ਨਰੋਤਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋ ਵੱਲੋਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਰੋਪੜ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਰੋਪੜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਸਟੈਂਡ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ/ਐਫਡੀਆਰ ਆਦਿ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਤਾਪਸ ਡੀ. ਨਿਓਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, (1) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਖ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸੀ. ਧਾਰਾ 102 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਪੀ.ਸੀ., ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਬਣਾਉਣਾ। ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ, ਅਨੁਸੂਚੀ P-2 ਅਤੇ P-3 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਆਧਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੱਖ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਇੱਥੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

“ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਕੋਲ ਖਾਤਾ ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਲਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

(7) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 102 ਸੀਆਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। PC ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹੇਥਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਕਰੇਡ ਪੀ.ਸੀ. ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਧੀਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

- (1) (1999) 7 SCC 685
- (2) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 822

ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਕੀ ਹੁਣ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਬੱਧ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਧਾਰਾ 102 ਕਰੇਡ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸਨ। ਪੀਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, **ਆਰ ਚੰਦਰਸ਼ੇਕਰ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਰੋਸੇਗੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ? **sus ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਸਲੇਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3)**। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਕੀਲ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰਨ ਸੱਭਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (4) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵੇਗਾ।**

(9) ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ 13 ਜੂਨ, 2003 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਲੋੜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 102 (3) ਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੀਸੀ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 102 ਕਰੇਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਪੀ.ਸੀ., ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੜਨ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। 16 ਦਸੰਬਰ, 2004, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 102 (3) ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਜੀਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

- (3) 2003 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਅਪਰਾਧਿਕ) 503
- (4) 1988 CrI. ਐਲਜੇ 241

(5) (1932) 2 KB. 621

ਕਾਲੇ ਤੋਂ ਚਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਦੌਲਤ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਬਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(10) ਪ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅੱਗੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 102(3) Cr ਦਾ 3pro. ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜੇਕਰ ਸਥਿਤੀ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਵਜੋਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਹਰ ਕਮੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਵੇਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਟੀਕ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰੋ. ਵੇਡ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ 'ਤੇ ਤੱਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ 23 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ, ਦੇਰੀ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਸੀ। ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬੇਕਾਰ ਸਨ; ਪਰ ਜੇਕਰ ਵਾਧੂ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦੇ। **ਰੀ-ਬੋਮਨ (5)** ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਲੱਭ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਤੋਲ ਕੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡੱਬੇ ਜਾਂ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਲੋੜਾਂ ਜੋ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਰਸਮੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਾਂਗ, ਲਾਈਨ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਡਿੱਗ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀਡਤ ਹੈ, ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲ, (6) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਮਨਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸ਼ੈਲ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਣਗੀਆਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਸਦਰਲੈਂਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ, ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਵੋਲ. 3 'ਤੇ ਪੀ. 107, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ:-

“ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਪੀ. 109, ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

'ਤੇ ਪੀ. ਸੋ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਦਾ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੇ ਕੋਈ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵੱਲ ਝੁਕਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(11) ਲਾਗੂ ਕਰੋ> ਧਾਰਾ 102(3) ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਰ ਟੈਸਟ। ਪੀ.ਸੀ., ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ (6) ਜੇ.ਟੀ. 2003 (2) ਐਸ.ਸੀ. 56.

ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਦਿ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ

ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 102(3) ਕਰੋੜ PC ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(12) ਆਰ. ਚੰਦਰਸ਼ੇਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨੋਟਿਸ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪੀਸੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 102 ਸੀ.ਆਰ. PC ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਧਾਰਾ 102 ਕਰੋੜ ਪੀਸੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਰ. ਚੰਦਰਸ਼ੇਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ:-

“ਹੱਥ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੋਂ (sic) ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

(13) ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਫੰਡ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ।

ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 102 ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਪੀਸੀ ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 102 ਕਰੋੜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ. ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰਨ ਸੱਭਰਵਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਵੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੀ ਖੋਜ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀਕਵਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 102 ਸੀ.ਆਰ. PC ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੀ ਖੋਜ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ

ਆਪਣੇ ਹੀ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਅਜੀਬ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਆਪਣੇ ਓਐਸਡੀ ਰਾਹੀਂ ਕਾਲੇ ਤੋਂ ਚਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਲੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਔਰਥਿਟ ਰਿਜ਼ੋਰਟਸ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਕੋਈ ਆਮ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਓਐਸਡੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ/ਐਫਡੀਆਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿਚਕਾਰ ਗਠਜੋੜ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਓਐਸਡੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਗੋੜਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ, ਤਪਸ **ਡੀ. ਨਿਓਗੀ** (ਸੁਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ

"ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਅਤੇ ਕੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ 102 (ਦੋ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਸੰਪੱਤੀ" ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1), ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤੰਗ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟਰੇਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਅੰਤਰੀਵ ਵਸਤੂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ, ਜੋ ਆਖਿਰਕਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਕਤ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਸੰਪੱਤੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਕਤ ਖਾਤੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਸਬੰਧ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਰਨਾਟਕ, ਗੁਹਾਟੀ ਅਤੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ

ਗਏ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ, ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਜੁਰਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣਾ ਖਾਤਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

(14) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਯੋਗ ਇਨੋਟਿਕਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਲੀਕਣ ਲਈ ਅੰਤਰੀਵ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 102 ਕਰੋੜ ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ, ਜੋ ਆਖਿਰਕਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਦਿ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਕਤ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ **ਡਾ: ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (7) ਵਿੱਚ** ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

“ਦਲੀਲ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਤੱਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਨਾਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 452 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ

ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਬਹੁਤ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜੋ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(15) ਸੈਕਸ਼ਨ 102 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਤਰੀਵ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਖਾਤੇ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਸਬੰਧ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। **ਅਨਵਰ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (8)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸੁਪਰਡਾਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:-

“ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਨਵੇਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਂਡ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹਾਥੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਬਹੁਤ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। . ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਬਾਂਡ ਲੈਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਕਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਂਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਾਰਾ 514, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਂਡ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।”

(16) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 102(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

(8) AIR 1976 SC 680

ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਕੋਡ ਦੇ ਕੁਝ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 457

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ **ਗਗਨ ਬਿਹਾਰੀ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (9)** ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ , ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ -

“ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 452, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 457(2), ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਾਗੂ ਹੈ। **ਏਆਈਆਰ 1958 ਮਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗਣੇਸ਼ ਲਾਈ ਰਣਛੋੜਦਾਸ ਮਹਾਜਨ ਬਨਾਮ ਸੱਤਿਆ ਨਰਾਇਣ ਤਿਵਾਰੀ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ। ਪ੍ਰ. 39, ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਾ 523 (ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 457) ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ

“ਸੈਕਸ਼ਨ 523 ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕੇਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕੇਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 512 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ, ਧਾਰਾ 523 ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ I y/'

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 457(2), ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ **ਪ੍ਰਭਾਤ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਬਿਜੋਏ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸ** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ **(1980) 50 ਕੱਟ ਐਲਟੀ 415** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ਰੀਫ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਕੇ. ਜ਼ਿਨਾਉੱਲਾ ਨੇ (1987) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ 2 ਉਤੀਸਾ ਐਲ.ਆਰ (1988 Cri LJ 55)। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:-

"5. ਸੈਕੰਡ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 457 ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪੀ.ਕੇ. ਮੋਹੰਤੀ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ) ਪ੍ਰਭਾਤ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਬਿਜੋਏ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸ, (1980) 50 ਕੱਟ ਐਲਟੀ 415 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:-

“ਧਾਰਾ 457, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ

ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਮੱਗਰੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ, ਜ਼ਬਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਿਰਫ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸ਼ਬਦ ਧਾਰਾ 457, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(17) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ, ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਬਦਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਪਹਿਲੂ ਭਾਵੇਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਨਾਲ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਕੀਲ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (10) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਟਵਰਲਾਲ ਦਾਮੋਦਰਦਾਸ ਸੋਨੀ, (11) ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵੱਲ ਵੀ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ, ਫਾਰੇਨ ਐਕਸਚੇਂਜ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, (12) ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ/ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ

“ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਚ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਖੋਜ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਤੋਂ 4 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਰਚ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ”

(18) ਇਹ 3 ਨਹੀਂ 3 ਨਹੀਂ ਸੀ 1 ਵਕੀਲ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਖੋਜ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਦੁਆਰਾ **ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮਲਾਲ ਮੋਹਨਲਾਲ ਚੋਕਸੀ**, ਏਆਈਆਰ 1965 SC 1251 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ (ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ), ਸਿਰਫ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੁਪਰਡਾਰੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 457 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ/ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਐੱਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਕਿ ਇਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਧਾਰਾ 457 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ।

(10) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 822

(11) ਏਆਈਆਰ 1980 ਐਸਸੀ 593

(12) ਏਆਈਆਰ 1985 ਐਸਸੀ 989

ਤਪਸ ਡੀ. ਨਿਓਗੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੋਲ ਜੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਲਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਕੇਸ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(19) ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਓ.ਐਸ.ਡੀ. ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ, ਬਲਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹਨ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਹਨ।

(20) ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ 6 ਦਸੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਅਪੀਲ (ਸਿਵਲ) 5636 ਆਫ 2006 (**ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ**) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਰੋਤਮ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੋਂ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:-

“ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਉਲਝਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੁਰਮ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ

ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਪੰਨੇ 396-397, ਖੰਡ 3 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਰੁ. ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇ.ਐਸ.ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ 9 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਓਰਬਿਟ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਰੀਸਾਈਕਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਨੇ 398 399, 404-407, 416-420, 448 ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰੀਸਾਈਕਲਿੰਗ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇੱਕ NRI ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਰੋਤਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਦੀ ਮਦਦ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਮਾਏ ਪੈਸੇ ਨਰੋਤਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਐਫਡੀਆਰ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫਡੀਆਰਜ਼ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਸਦਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ 1997-2002 ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸ. ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਰੀਸਾਈਕਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਐਂਟਰੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਤਬਾਦਲੇ, ਤਾਇਨਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ”।

(21) ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1944 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

- (1) **ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ।**— (1) ਜਿੱਥੇ [ਰਾਜ] ਸਰਕਾਰ [ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ] ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ (ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਨਾ) ਕੋਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ (ਰਾਜ) ਸਰਕਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਪੱਤੀ ਬਾਰੇ ਜੋ [ਰਾਜ] ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੁਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੀਮਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (2) ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XXVII ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ

ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ [ਸਰਕਾਰ] ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

- (3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ. ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-
- (a) ਅਜਿਹੇ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਬਾਰੇ ਉਪਲਬਧ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮੁੱਲ ਸਮੇਤ, ਵੇਰਵੇ ਦੇਣਗੇ;
- (b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ।

(22) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ, *ਇਸਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਕੁਰਕੀ, ਕੁਰਕੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਲਤ ਤਬਾਦਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।*

(23) ਮਨਜ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ।

(24) ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 102 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਪੀਸੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਇੰਪਿਊਨ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

Narottam Singh Dhillon and another c.
State of Punjab (Ranjit Singh, J.)

19